

Příběhy o soudci Ookovi

Příběh osmý: SPOR HOLIČE S DŘEVORUBCEM

(scénář japonské pohádky)

Vypracovala: Andrea Horská, Eliška Vydrová

Předloha:

Knihu napsala Věnceslava [Hrdličková](#), ilustrovala Eva Bednářová

Vydání: 1. vyd., nakladatelství Albatros v roce 1984

Rozsah: 125 s., Edice: Z pohádky do pohádky

Nástin děje:

Jde o spor mezi vychytralým holičem Sakubeim, který chtěl přelstít dobrého dřevorubce Kjutaru a obrat ho o jeho káru, na která byla důležitá pro jeho práci. Jejich spor je tak velký, že s ním předstoupí před spravedlivého místního soudce Ooku. Ten vyřeší spor velmi chytře, pro pobavení lidí a tak, aby nikdo nemohl nic říct.

Postavy:

- holič Sakubei
- dřevorubec Kjutaru
- soudce Ooka
- holičův pomocník
- strážci pořádku
- dřevorubcův pomocník
- občané
- býk

Popis scény:

Uprostřed scény stojí kulisa – holičství, za ním je umístěn vyvýšený schod, přehozený černou dekou. Je umístěn tak, aby na něj nebylo vidět, v půlce příběhu se kulisa holičství odstraní, objeví se tedy tento vyvýšený schod.

Mezi jednotlivými scénami se vždy světlo postupně stmívá, až do úplného setmění. Poté se zase stejným způsobem rozsvítí.

Charakteristika postav:

- holič Sakubei – sebestý, vypočítavý muž středního věku, úhledně upravený, bavící se na účet dobrých lidí (obzvláště dobráckých venkovanů)
- dřevorubec Kjutaró – poctivý, bezelstný již starší člověk, poznamenaný tvrdou prací. Žije odmalička v opuštěné chatrči v lesích. Není zvyklý na rozpravy s lidmi. Stará se o svoji starou matku, ženu a 8 dětí. Aby je uživil jezdí se dřevem na trh.
- soudce Ooka – moudrý, spravedlivý muž, který je obdařen důvtipem a vždy přijde na ojedinělé řešení vzniklého problému (zločinu)

Kostýmy:

- holič Sakubei
- dřevorubec Kjutaró
- soudce Ooka
 - býk

Technické požadavky:

Prostorné jeviště, osvětlení

Rekvizity:

kára se dřevem, holičské náradí, kulisy – holičství(krámy), vyvýšený schod, černá deka.

Úvodní hry ke hře:

1.

Každý student dostane papír. Za úkol mají každý napsat slova, která je napadají k "Asii", mohou využít celou škálu slovních druhů - podstatná jména, přídavná jména,...maximálně 5 slov. Až mají studenti hotovo, rozdělí se do skupin (počet skupin závisí na počtu účastníků). Jejich úkolem bude ztvárnit příběh, krátkou scénku, v níž použijí všechna slova napsaná na papíře. Tento příběh pak zahrají ostatním.

2.

Každý student dostane papírek s lidskou vlastností. Postupně se pak studenti vystřídají a pomocí obličejové mimiky danou vlastnost ztvární. Ostatní hádají o jakou vlastnost se jedná. (Studenti předvádí vlastnost před ostatními tak, že si klekne za židli s opěrátkem, na které opře hlavu - pořádně je vidět jen hlava)

Vlastnosti, které budou použity:

důvěřivý, hodný, vytahovačný, pyšný, zlý, moudrý, zřízený...vlastnosti, které zapadají do příběhu.

3.

Skupina studentů chodí po místnosti. Učitel vždy řekne slovo, popř. více slov (zapadající do příběhu jako např. rozhodnutí, platit, domýšlivost, holič, dělat si srandu z lidí,...). Úkolem je, aby studenti reagovali na dané slovo nějakou větou, která je napadne. Může jí říct kdokoli a kdykoli, jen si nesmí skákat do řeči.

SCÉNÁŘ

Scéna 1

Postavy: Sakubei, Kjutaro, pomocník, býk

Před krámem stojí holič Sakubei a rozhlíží se s lišáckým úsměvem. Na scénu vjíždí dřevorubec Kjutaro s károu taženou býkem.

Sakubei: „Hej, ty, zastav! Chci se s tebou na něčem domluvit!“ /vstupuje do cesty dřevorubci a tím ho zastavuje/

Kjutaro: „Co si přejete?“ /přitáhne otěže, sleze z káry a pokorně se ptá/

Sakubei: „Až příště pojedíš do města, zastav se tady. Koupím od tebe za deset měďáků káru plnou dřeva, a ještě oholím tebe i tvého pomocníka.“
/vysloví své přání a ke konci ukáže na chlapce, který stojí vzadu u káry/

Kjutaro: „Dobrá, to mi zrovna přijde vhod.“ /souhlasí nadšeně, před sebou vidinu výdělků/

Sakubei: „Platí tedy. A moc to neodkládej. Už nemám čím topit.“ /zaradoval se, důraz na důležitost svých slov/

Kjutaro bez námitek přikývne a odchází.

Scéna 2

Postavy: Sakubei, Kjutaro, býk, strážci pořádku

Kjutaro přijíždí s károu plnou dřeva před Sakubeiho holičství, kde už Sakubei netrpělivě vyčkává.

Kjutaro: „Kde mám dřevo složit?“ /ptá se nic netušící podlého plánu holiče/

Sakubei: „Proč bys ho skládal? Nech ho tady se vším všudy. Jen býka odpřáhni a odvěď si ho.“
/klidně, jakoby nic odpovídá/

Kjutaro: „Jak to? Musím přece náklad složit, abych mohl odjet s károu.“ /udiveně/

Sakubei: „Představuješ si to moc jednoduše. Domluvili jsme se přece, že od tebe koupím káru plnou dřeva. Souhlasil jsi s tím, nebo ne?“ /odpovídá již ostřeji a sebejistě/

Kjutaro: „To ano, ale...“ /bezradně, sklesle se pokouší o protest/

Sakubei: „No tak vidíš! Tak jaképak ale. Patří mi kára i dřevo a hotovo. Ještě tě oholím a můžeš jít po svých.“
/odsekne a sklání se pro své náčiní/

Kjutaro: „To přece nemylíte vážně, pane Sakubei“ /zmohl se dřevorubec na chabý odpor/

Sakubei: „Ti tě teda hned vyvedu z omylu. Myslím to smrtelně vážně, abys věděl. A koukej si pospíšit. Kam bych
přišel, kdybych se měl zdržovat s každým vesnickým drbanem, jako jsi ty.“ /neoblomně/

Kjutaro: „Co si počnu bez káry?! Na novou se už nikdy nezmůžu. Závísí na ní žiobytí celé mé rodiny. A vám, pane
Sakubei, nebude stejně k ničemu“ /nešťastně až zoufale nahlas běduje/

Na scéně se objevují strážci pořádku.

Strážci pořádku: „Co se to tady děje?“ /přísným a tvrdým hlasem se oboří na hadající se muže/

Sakubei: „Dřevorubec nechce dodržet úmluvu. Kára patří mně!“ /drze vyštěkne/

Strážci pořádku: „O tom se s vámi tady nebudeme bavit! Jestli se nemůžete dohodnout, jděte k soudu.“
/uděluje příkaz a rozpouští dav/

Sakubei: „Proč ne.“ /jistě, věříc ve svoji výhru/ „Seber si své saky paky a jdeme.“
/šouchne dřevorubce před sebou a oba odchází směr k soudní budově/

Scéna 3

Jeden ze strážců pořádku ve tmě vezme kulisu holičství – až se opět rozsvítí, bude vidět vyvýšený schod a na něm Ooka.

Postavy: Sakubei, Kjutaro, Ooka, holičův pomocník

Holič a dřevorubec přichází před Ooku. Sakubei jde vpředu jistým krokem, holič s bojácností a strachem, co ho čeká.

Ooka: „Co vás přivádí?“ /přivítá muže otázkou a prohlíží si je zvědavým pohledem/

Sakubei: „Vaše Milosti, tenhle neotesanec z kdovíjakého balíkova má tolik drzosti, že chce ošidit mne, měšťana starobylého Eda“ /dělá ze sebe chudáka/

Ooka: „O co tě chce ošidit?“ /ptá se bez náznaků emocí v hlase/

Sakubei: „O káru, pane sudí,“ (z hluboka se nadechl a pokračoval) „Když jel Kjutaro včera kolem mého krámu, domluvili jsme se, že od něho koupím za deset měďáků káru plnou dřeva a že oholím jeho i jeho pomocníka.“ /pokorně vysvětluje/

Ooka: „Zatím si ho, jak je vidět, ještě neoholil.“ /pronesl rypavě/

Sakubei: „Copak jsem, Milosti, mohl?“ /zahanbeně sklopil hlavu k zemi a pokračuje nevinně/
„Už se s ním půl dne hádám o káru. Nechce mi ji ani za nic nechat, ačkoliv jsme se na tom dohodli. Řekl jsem mu jasně, že koupím káru plnou dřeva. To dá přece rozum rozum, že za pár mizerných polen bych mu nedal celých deset měďáků. Ale on tvrdí, že mi patří jen dřevo bez káry!“
/ke konci se tváří významně, důležitě až rozhořčeně/

Kjutaro: „Na čem bych vozil dřevo do města?! Živím osm dětí, ženu a starou matku!“
/skočí mu do řeči, vyhrkne ze sebe/

Ooka: „To sem teď nepatří. Úmluva je úmluva a musí se dodržet. Kam bychom přišli, kdyby si každý dělal, co ho napadne. Abych to ještě jednou zopakoval: Ty, holiči Sakubeji jsi si objednal tady u dřevorubce Kjutara káru plnou dřeva. Slíbil jsi, že mu za něj zaplatíš deset měďáků a oholíš jeho a jeho pomocníka. Je to tak?“

Holič: „Ano, přesně tak.“ /horlivě přisvědčuje, div se nepřetrhne/

Kjutaro: „Ano, je to pravda.“ /smutně/

Ooka: „Zaplatil jsi Sakubeji?“ /obrátil se klidně na holiče/

Holič: „Hned jak dříví přivezl, pane sudí! Ja své účty platím a úmluvy dodržuji a ne abych se z nich vykrucoval jako někdo.“ /chvástá se, bije se při tom do prsou, a významně se dívá na Kjutaru/

Ooka: „Dostal jsi od Sakubeiho deset Měďáků za káru dřeva?“ /pokračuje klidným hlsem/

Kjutaro: „Ano, mam je tady.“ /sahá si za opasek/

Ooka: „První podmínka vaší úmluvy byla tedy splněna. Zbývá ti ještě, Sakubeji, abys oholil Kjutara a jeho pomocníka.“

Holič: "To mile rád učiním." /úslužně se uklání/ „Pojď sem blíž Kjutaro.“ /obrací se na dřevorubce/

Ooka: „Kjutaro to ještě chvíli vydrží zarostlý, napřed oholíš jeho pomocníka.“ /rozhodně/

Holič: „To naneštěstí splnit nemůžu, ačkoliv bych samozřejmě strašně rád, ale on totiž Kjutaro dnes přijel bez pomocníka.“ /tváří se u toho na oko velice zklamaně/

Ooka: „A kdo mu pomáhal tahnout káru?“ / nevinně, překvapeně/

Holič: „No býk přece, Milosti!“ /vrtí hlavou, udiveně/

Ooka: „No jen se nediv. Kjutarovým pomocníkem je dnes býk. Až ho oholíš, zbyde Ti jen oholit Kjutara. Potom bude tvé nejen dřevo, ale i kára. Dřív ne.“ /rázným tónem/

Holič: „Oholit býka??To jsem, nezlobte se, Milosti, ještě v životě tedy neslyšel.“ /překvapeně už nesebevědomě/

Ooka: „A já jsem zase nikdy neslyšel, že když někdo kupuje dřevo, chce si nechat i káru. Jestli však nechceš spor prohrát, udělej, co ti přikazuju. Oholíš býka tady na soudním nádvoří, aby to všichni viděli a mohli tvůj výkon posoudit.“ /ostře/

Holič: (překvapeně přešlapuje a volá na svého pomocníka stojícího opodál)
„No co koukáš! Dones náčiní!“ / tváří se zamyšleně/

Scéna 4

Postavy: Holič, Kjutaro, Ooka, holičův pomocník, davy lidí na nádvoří, býk.

Kjutaro vypřahuje býka z káry a dobrácky ho poplácal po hlavě.

Učedník přichází s náčiním, zároveň se na nádvoří začínají shromažďovat zvědaví a celí napjatí lidé. Říkají:

Jeden z lidí: „No už jste to slyšeli?“

Jiný na to: „No to jsem teda zvědavý!“

Další: „To zase bude podívaná!“

Třetí: „To by mě zajímalo jak to dopane.“

Holič přistoupí před býka a tváří se opět velice sebevědomě. Vítězoslavně se usmívá na davy lidí kolem něho, chová se jakoby byl býk obyčejný zákazník. Napřáhne se tedy na býka, aby na něho mohl nanést pěnu...býk se najednou rozzuří nabere holiče "na rohy" a odstrčí ho o kus dál. Holič se však nevzdává a jde k býkovi znovu. Býk je ještě rozzuřenější a odhodí holiče opět o ještě větší kus dál. Takto se to stane ještě jednou. Mezitím se davy lidí popadají za břicho, smějou se a pokřikují na sebe.

Holič: „To nemá cenu!“ /rozzuřeně, našťvaně/ „Posbírej ty rozházené náčiní!“
(řekne směrem k pomocníkovi a belhá zpět k Ookovi.)

Lidé se postupně vytrácejí a sdělují si zážitky. Ooka mezitím vše pozoruje a mírně se usmívá.

Ooka: „Tak co, splnil jsi úmluvu a oholil jsi pomocníka?“ /potlačuje úsměv/

Holič: „Když on se, Milosti, nedal!“ /skomíravým hlasem/

Ooka: „A nechces to zkusit ještě jednou? Času máme dost. Nerad bych, aby sis stěžoval, že u mého soudu nevládne spravedlnost.“ /opět potlačuje úsměv/

Holič: „Ani za nic, Vaše Milosti. Ta mrcha..chci říct ten zpropadený Kjutarův pomocník ze mne div duši nevytřás.

Nechci ho už do smrti vidět!“ /zničeně/

Ooka: „Máš, co jsi chtěl. Příště budeš, doufám, se svými žertíky opatrnější a dobře si to rozmyslíš, kdybys snad

zase byl v pokušení podvést takového dobrého a poctivého člověka, jako je Kjutar. Abys ho odškodnil, musíš ho alespoň oholit!“ /rázně/

Holič: „Rád bych pane sudí, ale jsem tak zřízený, že se sotva hýbu a ruce se mi třesou.“ /znaveně/

Ooka: „Zaplat' mu tedy a on půjde k jinému holiči!“ /ukončuje rozhodnými slovy jejich spor/

Holič tedy napůl sklíčeně, napůl našťavaně vytáhl peníze a podal je Kjutarovi.

Kjutar si vezme peníze, vděčně se podívá na Ooka, vezme si svoji káru se dřevem, zapřáhne býka a spokojeně, s dobráckým úsměvem odjíždí.

Na scéně zůstává Holič, jeho pomocník a Ooka. Ooka se moudře usmívá a Holič sklíčeně kouká do země. Jeho pomocník sedí na kraji jeviště a čeká na svého na svého pána.